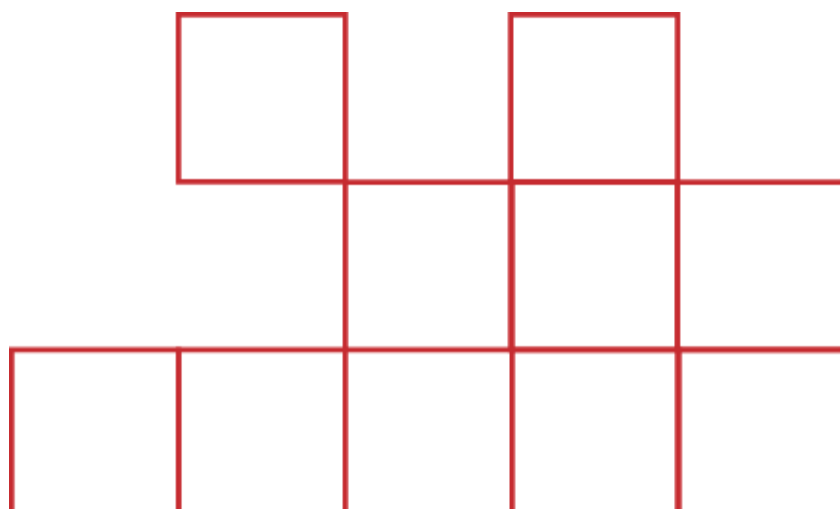

LSVb visie op Decentrale Toelating

Dit is een uitgave van de Landelijke Studentenvakbond (LSVb). Voor vragen of extra informatie kan gemaild worden naar: lsvb@lsvb.nl

Landelijke Studentenvakbond
Postbus 1335
3500 BH Utrecht
Tel. 030-2316464

Maart 2003

Samenvatting

De Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) heeft met teleurstelling kennis genomen van het eindresultaat van het rapport van de Commissie Sorgdrager. De LSVb deelt de mening van de commissie dat studenten door decentrale selectie niet meer invloed krijgen op hun eigen toelating, wat wel het doel was van decentrale selectie, maar trekt daaruit totaal andere conclusies. De LSVb is van mening dat dit ernstige twijfels uitroept over het voortbestaan van decentrale selectie. De suggestie van de commissie dat instellingen door middel van selectie meer mogelijkheid moeten krijgen om zich te profileren zijn onaanvaardbaar en staan haaks op de belangen van de student. Om deze reden heeft Steven Sambell, de vertegenwoordiger van de LSVb in deze commissie, zich uit de commissie teruggetrokken.

In dit stuk zal de LSVb eerst ingaan op de centrale doelstelling van het onderzoek. Daarna zullen de conclusies van Commissie Sorgdrager bekeken worden. Daarna zullen kort de belangrijkste conclusies en verbeterpunten worden besproken.

Decentrale Selectie: het lot in handen van de student?

Sinds 1999 is de toelating voor studenten bij een numerus fixus opleiding wettelijk veranderd. Studenten met een gemiddeld eindexamencijfer hoger dan de 8 worden automatisch toegelaten en bovendien mogen instellingen tot 50 procent van de studenten zelf selecteren. Voor deze toelating is echter bepaald dat cijfers niet mogen meetellen. Het doel van deze wet op decentrale Selectie was om studenten meer invloed te geven op hun toelatingskansen. Tegelijkertijd werd een begeleidingscommissie Decentrale Selectie ingesteld met de centrale onderzoeksvraag in hoeverre hierdoor “een toename van de invloed op de toelatingskans door studenten” wordt gerealiseerd. De belangrijkste conclusies van het rapport wijzen erop dat dit niet het geval is. De voorlichting aan studenten is zwak, scholieren die vanuit het voortgezet onderwijs instromen hebben geen vergrote kans om toegelaten te worden, er is sprake van diploma-inflatie doordat de (diploma)toelatingseisen steeds strenger worden, scholieren en studenten hebben vaak niet de mogelijkheid om te voldoen aan de primaire selectiecriteria. Ondanks deze verontrustende gegevens laat de begeleidingscommissie na om de conclusie te trekken dat decentrale selectie de mogelijkheid om de toelatingskans te beïnvloeden niet heeft verbeterd.

De selectiecriteria die gehanteerd worden op de universiteiten en hogescholen zijn tekenend. Zo ontwijkt een Universiteit het verbod om op cijfers te selecteren door de cijfers van studenten in 5VWO te bekijken. De universiteit van Rotterdam geeft een voorkeur aan studenten met een buitenlandse nationaliteit, waardoor studenten onmogelijk hun kans op toelating kunnen vergroten. Op een hotelschool werd 150 gulden gevraagd om alleen al mee te mogen doen aan de selectieprocedure, terwijl het op de Hogeschool in Ede voor je pleit als je een christelijke achtergrond hebt. Al deze primaire selectiecriteria vergroten invloed van de student op de eigen toelatingskansen niet maar dienen enkel als een manier voor instellingen om zich te profileren.

Decentrale selectie heeft dus voor de student niet de beoogde resultaten gehad. Ook de instellingen blijken weinig animo te hebben om decentraal te selecteren. Zo blijkt dat van de 21 WO en 45 HBO opleidingen die aan het experiment deelnamen, slechts 12 WO en 9 HBO opleidingen, in het laatste onderzochte jaar van deze mogelijkheid gebruikt heeft gemaakt. Zelfs in het laatste jaar hebben verscheidene instellingen nog aangegeven dat zij liever de tijd, geld en moeite willen besteden aan de verbetering van het onderwijs.

Begeleidingscommissie Decentrale Toelating: Instelling Centraal

Ondanks deze teleurstellende resultaten van het onderzoek, suggereert de commissie Decentrale Toelating dat decentrale toelating uitgebreid moet worden. Profilering van de instelling lijkt daarmee tot officieel doel verworpen. In het rapport wordt verwezen naar de huidige tendensen van deregulering, profilering, open bestel, differentiatie, internationalisering en individualisering. Met de constatering van deze ontwikkelingen, worden deze als het ware buiten discussie geplaatst. De commissie beweert dat deze ontwikkelingen wijzen op een decentraal bestel. Zo staat op pagina 24 “De huidige wet ging uit van het belang van de student. Doel was vergroting van de invloed van de student op de eigen toelating. Inmiddels laten ontwikkelingen zien dat instellingen ook belangen hebben bij een eigen verantwoordelijkheid voor de instroom. Bij de vormgeving van een toekomstig stelsel zal meer expliciet met dit belang van de instelling rekening moeten worden gehouden”.

De commissie gaat met dit advies haar boekje ver te buiten. Bovendien gaat met een dergelijke uitbreiding van decentrale selectie voor niet numerus-fixus opleidingen ons toegankelijk onderwijsstelsel op schop. Immers, de enige redelijke eis voor toelating tot een opleiding in het Hoger Onderwijs is het behalen van de vereiste vooropleiding. Dit is een eerlijk systeem waarin studenten bovendien goed weten waar ze aan toe zijn. Deze scholieren hebben bewezen dat zij over voldoende capaciteiten beschikken om een studie in het Hoger Onderwijs goed af te ronden. Het niet meer toelaten van studenten die wel de juiste vooropleiding hebben heeft het tegenovergestelde resultaat als het doel van de wet: de student krijgt minder te zeggen over zijn toelating. Dit is voor de LSVb onacceptabel.

Het is belangrijk om in het oog te houden dat Nederland al een zeer selectief onderwijsstelsel heeft door de differentiatie en vroege keuzemomenten in het voortgezet onderwijs. Dat in sommige andere landen weldegelijk geselecteerd wordt, heeft te maken met het ontbreken van een hoog basisniveau. Bij verdergaande selectie wordt geen recht gedaan aan het VWO.

De commissie wijst er verder op dat er breed draagvlak onder studenten bestaat voor decentrale selectie. Cijfers van het IOWO laten echter zien dat decanen, ouders en studenten geen voorstander zijn van uitbreiding van de wettelijke mogelijkheden tot decentrale selectie (figuur 70). Deze drie groepen willen dat een groot deel van de toelating nog steeds wordt bepaald aan de hand van gewogen loting.

Conclusies en aanbevelingen van de LSVb

ZELFSELECTIE

De LSVb is van mening dat elke student de mogelijkheid moet hebben om de studie te doen van zijn keuze. Om deze reden is de LSVb zeer verheugd dat de capaciteit voor veel Numerus Fixus opleidingen uitgebreid gaat worden. Dit is echter nog niet genoeg. De LSVb is van mening dat elke student, mits hij of zij de juiste voorkennis en opleiding bezit, toegelaten moet worden voor de studie van eigen keuze. Bij capaciteitsproblemen zou door goede voorlichting meer studenten zelf moeten besluiten of de studie geschikt is. Dit kan onder andere gebeuren door middel van het voeren van persoonlijke gesprekken, de zogenaamde in-take gesprekken. Deze vorm van zelfselectie moet worden uitgebreid.

LSVb concreet: De capaciteit voor Numerus Fixus opleidingen moet worden uitgebreid. Voor opleidingen waar Numerus Fixus behouden blijft, is de LSVb een voorstander van een verbeterde uitvoering van 'zelfselectie'.

DECENTRALE SELECTIE

Het rapport van de commissie Sorgdrager heeft laten zien dat de student die deelneemt aan decentrale selectie nauwelijks meer invloed krijgt op haar eigen toelating. Integendeel, er is sprake van diploma inflatie en de kansen van schoolverlaters om toegelaten te worden worden niet groter door decentrale selectie. Voor instellingen is de tijdsinvestering zo intensief, dat veel opleidingen besluiten om toch weer over te stappen op gewogen loting en 8+ voor alle plaatsen. De conclusie is dus dat de doelstelling van de wet niet bereikt is en het experiment mislukt is. Het is onaanvaardbaar dat instellingen decentrale selectie gebruiken voor eigen profilering. De LSVb is daarom van mening dat de mogelijkheid tot decentrale selectie moet worden afgeschaft.

LSVb concreet: De mogelijkheid tot Decentrale Selectie moet komen te vervallen. Studenten krijgen hierdoor niet 'het lot in eigen hand' maar het lijkt meer een middel te zijn voor instellingen om zich te profileren. Hierdoor komt de toegankelijkheid van het onderwijs ernstig in gevaar.

PRIMAIRE CRITERIA

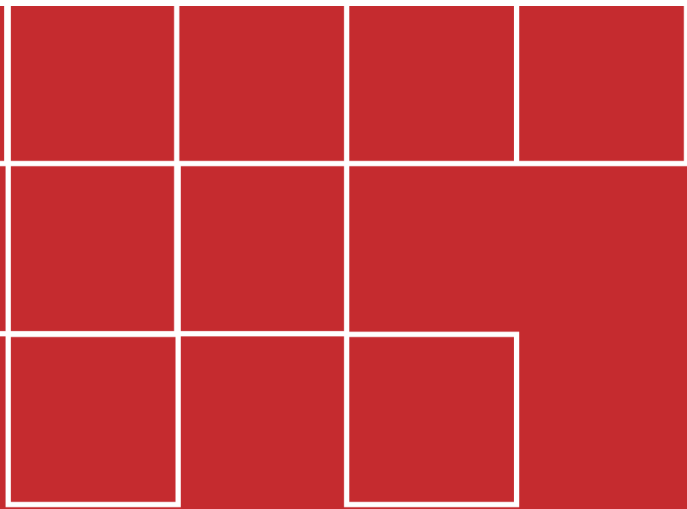
De LSVb deelt de mening van de commissie dat de primaire criteria vaak niet terecht zijn. De LSVb onderschrijft een van de conclusies van het rapport dat er zowel sprake is van "oneigenlijk gebruik van criteria" alswel dat er "regievoering op onderdelen nodig" is. Het is onaanvaardbaar dat veel scholieren niet de mogelijkheid hebben om te voldoen aan de criteria die gesteld worden. Indien de mogelijkheid tot decentrale selectie blijft bestaan zal de schoolverlater en de student uit het HBO daadwerkelijk vergrote kansen moeten krijgen. Het is echter niet mogelijk gebleken om criteria aan te wijzen waar de scholier daadwerkelijk invloed op kan uitoefenen. De voorbeelden van gestelde criteria zijn tekenend. Zo zijn er opleidingen die een 'buitenlandse nationaliteit' eisen. Bovendien is de LSVb van mening dat er geen grotere nadruk mag komen te liggen op 'non-cognitieve criteria'. De LSVb wil dat zolang decentrale selectie bestaat de overheid zich intensiever bezig gaat houden met de gestelde criteria en dit niet enkel overlaat aan de instellingen.

LSVb concreet: Zolang decentrale toelating bestaat, dienen de primaire criteria realistisch te zijn zodat scholieren daadwerkelijk meer invloed krijgen op de eigen toelating. De overheid dient zich intensiever bezig te houden met de gestelde criteria.

MEDEZEGGENSCHAP

De LSVb is een tegenstander van decentrale selectie en pleit voor afschaffing van deze mogelijkheid. Desondanks wil zij, zolang de mogelijkheid bestaat, dringende aanbevelingen doen ter verbetering van het huidige systeem. Ten eerste moeten medezeggenschapsraden instemmingsrecht krijgen op de eisen die gesteld worden in de procedure van Decentrale Selectie procedure. Momenteel zijn de (studenten)raden buiten spel gezet, terwijl deze studenten daadwerkelijk kunnen inschatten wat 'onredelijke' criteria zijn of waar scholieren zeker geen invloed op kunnen uitoefenen. Net als bij de ingangseisen voor selectieve masters, worden de raden niet in staat gesteld om de selectiecriteria te beïnvloeden.

LSVb concreet: De LSVb vindt dat de medezeggenschapsraden instemmingsrecht moeten krijgen op de primaire criteria. Dit moet vastgelegd worden in de wet.

Postadres:

Postbus 1335
3500 BH Utrecht

Bezoekadres:

Drieharingstraat 6
3511 BJ Utrecht

LSvb
Contactgegevens:
030 231 6464
Lsvb@lsvb.nl